

*Thomas Otto Achelis: Matrikel der schleswigschen Studenten 1517–1864. I–III. (Gad 1966–67). 643, 157 s.*

I 1916 begyndte Achelis at samle oplysninger om slesvigske akademikere. Fra 1921 til dette værks fremkomst kort før hans død i 1967 blev det til ikke mindre end ca. 230 arbejder, fortrinsvis offentliggjort i danske og tyske tidsskrifter. En fuldstændig fortegnelse over disse specialartikler findes i indledningen tillige med en oversigt over anvendt litteratur.

Værket omfatter alle studenter, der er født i hertugdømmet Slesvig og har studeret mellem 1517 og 1864, alle studenter fra tidsrummet, der har betegnet sig som slesvigere uden at være født i hertugdømmet (herunder danske fra de kongerigske enklaver), alle studenter, som er født uden for hertugdømmet, men har besøgt en af dets latinskoler eller på anden måde har fået deres uddannelse inden for området samt alle »Holsati«, som ikke bevislig er født i Holsten. Ved gennemgang af europæiske studentermatrikler, trykte som utrykte, elevprotokoller fra hertugdømmets skoler og kirkebøger er det lykkedes at samle 10.435 studenter, der falder inden for de opsatte rammer. Biografierne, der med henblik på værkets omfang er stærkt sammentrængte, indeholder fødselsdata, faderens navn, stilling og dødsår, skolegang, studier, stillinger og dødsdata samt, hvad der er særdeles værdifuldt, litteraturhenvisninger for hver enkelt student. Sidste bind består udelukkende af gode person- og stedregistre. Det store arbejde, der vel må betragtes som Achelis' livsværk, vil fremover være en nyttig opslagsbog, ikke mindst naturligvis for personalhistorikere. For benyttelsen vil det være påkrævet at konsultere

indledningen, der – lidt indviklet – også redegør for oplysningernes system og karakter. *Finn H. Lauridsen*

*Bjarne Stoklund: Bondegård og byggeskik før 1850. (Dansk historisk Fællesforenings håndbøger, 1969). 94 s.*

Med denne bog har redegørelsen for de danske landbygninger fået en tiltrængt fornyelse. Den gør ganske vist ikke de mange tidligere afhandlinger om emnet overflødige, men den viser, hvor mange nye veje der åbnes for studiet, når den moderne etnologis synspunkter lægges til grund, da det også i udforskningen af den materielle kultur er nødvendigt at gå ud fra udviklingslæren. Det er længe siden, man begyndte at anvende den, men man overførte oprindeligt rent mekanisk metoden fra det biologiske felt til det kulturelle, hvad der måtte føre til skæve resultater, og et nøjere studium har vist, at udviklingen ikke altid forløber til det højere trin fra det lavere, men at den også kan gå den modsatte vej, og at mange årsager kan have spillet ind, så det er nødvendigt at anlægge et helhedssyn. Dette nye forhold fremstiller bogen klart, og i stedet for udvikling ville det måske være rigtigere at tale om en sammenhængende kæde af ændringer, fordi det første ord indirekte indeholder tanken om en stigning. Desuden kan det, der ud fra en vurdering er en forbedring fra en anden være et tilbageskridt. Mange forskellige tråde er snoet sammen i kulturens bugtede forløb.

Det er enhver forfatters ret at afgrænse sit emne, som han opfatter det, og bogens ringe størrelse forhindrer på forhånd en udførlig bevisførelse, men anmelderen savner dog en